

Messzeség csinálta mester

Beszélgetés Tamás Györggyel, a stockholmi Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület alapító-elnökével

Az Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület – Stockholm (EMKES) az 1994. március 16-án a svéd főváros Täby negyedében megtartott alapító közgyűlés határozatával alakult. Svéd neve: Föreningen Ungerska Konstens Vänner. A szellemi alkotói szervezetkén, a 812401 – 1407 /1994. március 16. szám alatt, az állami nyilvántartásba beiktatott stockholmi székhelyű egyesület, anyagi hasznot nem hajt. Alapszabályzatában az egyesület céljaként a magyar művészet támogatását jelöli meg, ezen belül pedig kiemelten az erdélyi magyar művelődést kívánja kiállításokkal, kiadványokkal, és mindenféle más módon szolgálni.

A jelenlegi vezetőség: Tamás György műgyűjtő, elnök, Dóry Hugó titkár, Kisfaludy Lajos pénztáros. Vezetőségi tagok: Bartos József festőművész (Munkács), Brúgos Gyula festőművész (Debrecen), Dudás Gyula festőművész (Nagybánya), Essig József festőművész (Kolozsvár), Takács Gábor művészettörténész (Szentendre).

Az Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület tagja a Magyarok Világszövetsége mellett működő Képzőművészek és Iparművészek Társaságának (KIT), és a harminchat tagot számláló Svédországi Magyarok Országos Szövetségének. 2003. január 1-én az egyesület tagjainak száma 106, ezen kívül 31 támogató tagja is van.

Az egyesület többszörösen újraválasztott műgyűjtő elnöke eddig összesen hatvanöt képzőművészeti kiállítást rendezett többnyire Svédországban, Magyarországon és Észtországban is. Népes nézősereg látta a saját gyűjteményéből származó több száz és a kölcsönzöttekből válogatott művek csoportkiállításokká összeállított darabjait, máskor pedig az egyéni kiállításokra meghívott képzőművészek festészeti, szobrászati vagy fényképészeti alkotásait.

Az Egyesület kiállításainak nézettsége az elmúlt tíz esztendőben a felszáztól az ezerkétszázig terjedően változó nagyságrendű volt.

- Egyesületed nevéből is kiolvasható erdélyi kötődésed, hiszen az általunk ismert és az erdélyi magyarság közművelődésének és népjólétének fejlesztése céljából az 1885. április. 12-én, Kolozsváron alakult Erdélyi Magyar Köz művelődési Egyesület betűnevét éppen a megkülönböztetés miatt kellett megtoldanotok a stockholmi vagy a svédországi székhelyet jelölő betűvel. Az első világháború idején már húszezernél is több tagot számláló nagyhírű erdélyi egyesületet 1946-ban

megszüntették, de áldásos tevékenységének emlékét nemzedékek őrizték, és így fél-évszázaddal később, a rendszerváltás után, az erdélyi magyarság közművelődési ügyeit felvállaló intézményként újjáéledhetett. Ezt a nyilván már foglalt nevet idézi akarva-akaratlan egyesületed neve, amely lehet ugyan teher, de inkább serkentőleg hat, hiszen a jó példa és a körültekintő szervezetség követésére biztat. Mit jelent az egyesület nevében az egyetemes jelző?

– Azt jelzi, hogy egyesületünk a világ minden részén élő magyar képzőművészek előtt nyitva áll. Egyesületünk tagjai olyan magyar képzőművészek, akik az alapszabályzatunkban megfogalmazott célok érdekében, támogatják tevékenységünket, közreműködnek a magyar képzőművészeti értékek otthoni és külföldi bemutatásában, népszerűsítésében. A célunknak megfelelő egyetemességet a vezetőség összetétele is tükrözi. Az elmúlt évek során kétévenként megrendezett közgyűléseink alkalmával, rendre olyan, a magyar képzőművészeti életben ismert tekintélyes embereket választottunk az egyesület vezetőségébe, mint Banner Zoltán, Murádin Jenő, Petkes József, Dudás Gyula és sokan mások. Sorra, mindig mások és mások vállalnak munkát egyesületünk ügyeinek intézésében. Jelenleg százhat képzőművész tagot számlálunk. Ezen kívül nyilvántartunk harmincegy támogató tagot, akik közül tizenötön egyben a stockholmi Hungária labdarúgó csapat tagjai is (szervező-edző Döry Hugó). Képzőművész tagjaink Franciaországban, Magyarországon Németországban, Romániában, Svájcban, Svédországban, Szlovákiában, Ukrajnában és Jugoszláviában élnek, és annak rendje-módja szerint fényképes, pecsétes igazolvánnyal rendelkeznek. Az EMKES legfőbb ténykedése: képzőművészeti kiállítások rendezése. Eddig összesen hatvanöt kiállítást rendeztünk. Svédország minden városában, ahol magyar egyesület működik megfordultunk, de kiállításokkal szerepeltünk Észtországban, Tallinba és Tartuban is. Magyarországon: Gyulán, Békéscsabán, Budapesten és Szentendrén jelentkeztünk képzőművészeti kiállítással. Kétféle kiállítást rendszeresítettünk. Egyéni és csoportos képképzőművészeti kiállításokat. Az előbbieken meghívott művészek munkái, az utóbbin az általam összeállított kiállítási anyagok, időszerű tematikai szempontok alapján válogatott munkák szerepelnek. Csoportos kiállításokat, az alkalmaknak megfelelően, jubileumi kiállításokként is szerveztünk.

– Lakásod tele van a legkülönbözőbb magyar művészek alkotásaival. Köztudomású, hogy milyen szorgalmas műgyűjtő vagy. A csoportos és a különféle témával összeállított kiállításaid anyagát jórészt saját, másrészt pedig az alkalmakként kölcsönzött alkotások képezik. Az hogy Svédországban való megtelepedésed után kitarított műgyűjtésbe kezdél, szorosan összefügg kiállításokat szervező és rendező munkáddal. Hogyan kezdődött?

– 1987. április 13-án jöttem családommal együtt Svédországba. Öcsém, Tamás Gábor (énekes) intézte el, hogy családegyesítés címén kijöhettem. Otthon nem foglalkoztam a képzőművészettel. Egy építkezési vállalnál a toronydaruk főfelügyelője voltam tizenhét évig. De több képzőművész barátom volt Kolozsváron.

Imecs László, Macskássy József, Venczel Árpád és mások, akiknek a műtermében, ha gyakran jártam is, ezt nem műélvezőként, hanem barátjukként tettem. Eljövetelem előtt néhány nappal találkoztam Macskássyval és megígértem neki, hogy veszek tőle néhány képet, amelyekkel stockholmi lakásomat díszítem majd. Macskássy József általában erdélyi tájképeket fest, ezért gondoltam arra, hogy munkáiból vásárolok néhányat. Stockholmban rögtön munkát kaptam egy gyárban, és egy év múlva megvettem Macskássytól tizennyolc olajfestményt. A sógorom, Tatár József intézte a dolgot, keretéstől megvásárolta a képeket, vámolta és postázta. A diktatúra vége felé ez nem kis utánajárásába került. Neki köszönhetem, hogy megszerezhettem ezeket a képeket. Tele volt Macskássy képekkel a lakásunk. Aztán 1989 szeptemberében Macskássy felhívott a Kumlában élő lányától, ahová látogatóba érkezett. Meghívtam hozzánk, nálunk volt egy hétig. A kisebbik fiam akkor már járt be a Magyar Házba a cserkészek közé, és elrendezte, hogy ott kiállíthatta a képeket. Macskássy hazatérése előtt még egyszer feljött Stockholmba és 1989. december 2-án, a nálam lévő képeiből kiállítást rendeztünk a Magyar Házban. A kiállítást Veress Zoltán Kolozsvárról elszármazott író nyitotta meg. Macskássyt Veress Zoltán még otthonról ismerte, annak idején három kiállítását nyitotta meg a Kolozsvári Korunk Galériában. Így kezdődött. Ez volt az első általam rendezett kiállítás. Akkor jártam először a stockholmi Magyar Házban. A tagdíjat már 1987 májusától fizettem, de a Magyar Ház tevékenységében nem vettem részt. A kiállítás azért is sikeresnek mondható, mert nagyszámú közönség gyűlt össze, és többen is meg akarták vásárolni az ott kiállított képeket. Ekkor jött az az ötletem, hogy a kereslet kielégítésére képvásárlással is foglalkozzam.

Macskássy József 1921. február 15-én született Marosvásárhelyen. Tanulmányait szülővárosában, a marosvásárhelyi képzőművészeti szabadiskolában Ciupe Aurel-nél kezdte, egy évvel később pedig Bordy András irányításával folytatta. 1942-ben hazai és külföldi csoportkiállításokon vett részt. Egy munkájával a kolozsvári Műcsarnokban és székelyföldi vándorkiállításokon is szerepelt. 1953-ban, a kolozsvári Ion Andreescu Főiskolán Miklóssy Gábor osztályában szerzett oklevelet. 1947-ben, az Erdélyi Szalonban, 1948-ban az első országos tárlaton jelentkezett munkáival. 1954-től rendszeresen jelen volt a kolozsvári művészközösség tárlatain. 1955-ben, 1968-ban és 1988-ban Budapesten, 1989-ben az erdélyi képzőművészek bécsi csoportkiállításán, 1989-ben a stockholmi Magyar Házban, 1990-ben a Korunk Galériában, 1991-ben, a kolozsvári Nagygaleriában állított ki.

Első egyéni kiállítását 1962-ben Kolozsváron rendezte., majd 1968-ban újra Kolozsváron, aztán 1973-ban, Bukarestben, 1976-ban Kolozsváron, a Korunk galériában és még ugyanabban az évben, a Nagygaleriában mutatta be munkáit.

– *Mit kell még hozzátennem ehhez a szűkszavú ismertetéshez?*

– Macskássy Józseffel jó barátságban voltam. Kolozsváron a Rákóczi út 25 szám alatt volt a műterme. A Sétatér mellett lakott. Rajztanárként dolgozott nyugdíjazásig. A nyolcvanas évek után sűrűbben állíthatott ki, előtte kizsúrták munkáit, mert olyan politikailag nem engedélyezett témákat festett meg, mint például a Hostát lerombolása. B. Szabó Magda írta a Tiszatájban, hogy Macskássy a gesztenyevirágot úgy festi, ahogyan azt más senki sem tudja. „A természeti látvány törvényszerűen a művész benső átéléseinek kivetítéséhez szolgál ürügyül. Városon született, városon felnőtt ember létére Macskássy József magáénak érzi a székelly falut, s talán éppen ezért tudja, ilyen lényegre menően összefoglalni árkosí és szárhegyi benyomásait. Mint ahogy népművészeti tárgyak sem képeznek idegen dekorációt otthonában, hanem szervesen hozzátartoznak életének mindennapjaihoz, mint ahogy emlékezések és emlékeztetések a csendéleti elemként bekomponált Bartók-albumok vagy – lemezek, a Nagy Imre katalógusa. Magától érthető otthonossággal falusi enteriört falhoz támasztott kaszával, kalappal és inggel a fogason, kék tulipános ládával (Reggel), s nem mesterkél, hanem nyugalom és napsütés hangulata van. A műteremsarkok és virágcsendéletek szintén egy-egy lelkiállapot tükrözői. Sok vidám van közöttük, de sok csak első látásra tűnik annak, s ha jól megnézzük, bizony zaklatott, feszült. Bizarr csendélet az *Éjféli Hamlet* (1980): koponya, bagoly és zsiráffej rajta. A *Karácsonyfaág köcsögben* (1980) új témát és új hangot jelent. Egyszerre komoly és ünnepélyesen vidám. Formái kicsit szögletesen, de körbezárnak, és az egész színes látványnak ezüstösen hamvas jellege van. A leggyakrabban visszatérő téma mégis a gesztenyevirág marad, állandóan változó tartalommal.” Egy másik méltatója szerint Macskássyban „sokáig önemésztően izzott a parázs, majd hirtelen magasra felesapott művészetének lángja”. Műveinek tárgyáról jegyzi Dr. Bíró Béla a Kaliforniai Magyarországon: „Elsősorban a saját vizuális világa: a *Kolozsvári emlékek* szürrealista álma, a *Gyilkos tó* mesébe foszló látomása a *Lófürösztés* realizmusa, melyen a csikzsögödi Nagy Imrének emléke idéződik fel, vagy a *Mádéfalvi veszedelem* megrázó erejű megjelenítése. Saját magáról is vall a művész *A megkésített babér* című olajfestményén, majd egy másik nagyméretű képén hódol Bartók, Ady és Petőfi emlékének.”

– *Képvásárlásra adtad a fejed és a megtakarított pénzed. Olyan lehetett ez, mint iránytű nélkül hajózni valamely titokzatos tengeren. Valószínűleg tisztában voltál azzal, hogy a képgyűjtést is tanulni kell.*

– 1990-ben itt járt Stockholmban Banner Zoli. 1991-ben pedig megjelent a könyve (Banner Zoltán: Erdélyi magyar művészet a XX. században, Képzőművészeti Kiadó, Budapest 1990) az erdélyi magyar képzőművészetről Mintegy hét-száz erdélyi képzőművész neve sorakozik ebben a műben.

Gyűjtésemnek ez az alapja. Ebből a könyvből tájékozódtam. Azzal a szándékkal, hogy képeket gyűjtssek, amelyeket majd kiállítok. Néhány kolozsvári művészen kívül senkit sem ismertem. Kapcsolatot kerestem a Banner-könyvben szereplőkkel. Nagy szerencsémre ebben maga Banner Zoltán műkritikus is segített. 1992-ig már hozzávetőlegesen harminc erdélyi képzőművész munkáját sikerült megvásárolnom. Kiállítást rendeztem Tângagárdén, az akkor Vánky Anna vezette Önképzőkör nyári táborozásán. Az önképzőkör pontos nevét is érdemes megjegyezni: a Stockholmi Gy. Szabó Béla Magyar Ökumenikus Önképzőkör. Ez volt a második kiállítás-rendezésem. Észtországi, dániai és otthoni meghívottak is részt vettek ezen a táborozáson. A kiállítást feleségem, Tamás Mária nyitotta meg. A meghívottak között jelen volt Lászlóffy Aladár kolozsvári költő is, aki aztán nagyon szép méltatást írt az eseményről. Decemberben a nagyváradi Bihari Napló így tudósított az eseményről az Erdélyi művészek Tângagárdéban című cikkében: „Ha kissé megkésve is, de eljutott a híre Nagyváradra annak a kiállításnak, amelyet Tângagárdéban (Svédország) rendeztek és nyitottak meg ez év június 27-én. A kiállító művészek valamennyien erdélyi illetőségűek. Számszerűen 22 alkotó szerepelt a kiállítás katalógusának lajstromján, többek között olyan ismert nevek, mint Benczédi Sándor, Cs. Erdős Tibor, Macskássy József, Miklóssy Gábor, Gy. Szabó Béla, Szervátius Jenő Kolozsvárról, Mezei András Csíkszeredából, Kuti Dénes Szovátáról, s az immár Dániában élő, de marosvásárhelyi születésű Rozsnyai Béla. Végezetül hadd soroljuk fel a kiállításon szereplő váradi, avagy a Váradról elszármazott művészeket is. Ők pedig: Farkas József (Lübeck), ifj. Farkas Csaba (Göd), Kóródi Jenő, Mottl Román Pál, Mottl Román és Tolnay Tibor. A kiállítás rendezője Tamás György.” Kimaradt a felsorolásból Botár Edit, Egry László, Gergely István, Kovács Károly, Tóth István Kolozsvárról, Maszelka János Székelyudvarhelyről és Mérey András Csíkszeredából.

– *Amikorra ez a híradás megjelent, már két, a stockholmi Magyar Házban rendezett, újabb kiállítással gyarapítottad az akkoriban is nagy érdeklődést keltező stockholmi rendezvények számát.*

– A tângagárdeti csoportos kiállítást követően arra gondoltam, hogy minden évben meghívok egy-egy képzőművészt Stockholmba. Elsőként Bardócz Lajos erdélyi grafikusművész érkezett, aki 1988-ban áttelepült Magyarországra, Tiszakécskére. 1992. október 28-án nyitottuk meg háromnapos tárlatát. Veress Zoltán mondott megnyitó beszédet. Én itt ismertem meg Stockholmban, ahova látogatóba érkezett a Tóth-Wessely családhoz. Kérésemre, elhozta negyven munkáját, amelyet a Magyar Házban, bátran mondhatom nagysikerű kiállításon mutattunk be.

Bardócz Lajos: Lovak

Bradfordban (Anglia) Képzőművészeti kiállításokon szerepelt Philadelphiában, Helsinkiben, Dortmundban. 1988-ban a Bács-Kiskun Megyei Grafikai Tárlat, 1990-ben a kecskeméti Téli Tárlat grafikai, 1990-ben az Újpesti Galéria Nemzetközi Kisgrafikai Kiállításának, 1992-ben pedig a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat díjazottja. Ugyanebben az évben grafikai nagydíjat nyert az országos kiállításon.

– 1992. december 4-én a Stockholmi Magyar Katolikus Kör adott helyt a Magyar képzőművészek grafikai kiállítása című rendezvényemnek, amelyet Tamás Mária nyitott meg. A következő képzőművészek egy-egy munkáját láthatták a látogatók: Amerigo Tot, Almássy Aladár, Aranyossy György, Badacsonyi Tamás, Balla Margit, Barcsay Jenő, Bardócz Lajos, Bari János, Berki Viola, Borsos Miklós, Damó István, Farkas Csaba, Gyulai Liviusz, Imets László, Kórusz József, Kovács Károly, László Gyula, Melocco Miklós, Mérey András, Molnár Gabriella, Pituk István, Reich Károly, Gy. Szabó Béla, Szabó Vladimír, Szász Endre, Szemethi Imre, Varga Imre, Weisz Zsuzsa, Würtz Ádám. A felsorolásból is kikövetkeztethető, hogy a birtokomba jutott képekkel együtt gyarapodott a tudásom a képzőművészetről általában, a magyar művészekről pedig kiváltképpen. Banner Zoltán egyik számunkra írt megnyitóbeszédében így fogalmazott: „A Tamás-gyűjtemény jelen vándorkiállítása éppen azért jogosult megkülönböztetett figyelemre, mert az utolsó ötven év magyar grafikájának valamennyi nemzedéke képviselve van benne, így szinte folyamatában szemlélhető érzékelhető az elmozdulás a látványközpontú kompozíciós rendtől. ...

Bardócz Lajos 1936-ban született Szászsebesen. Képzőművészeti tanulmányait a bukaresti Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Főiskolán 1960-ban végezte grafika szakon, Kazár László osztályában. 1969-től 1988-ig a kolozsvári képzőművészeti liceumban tanított. 1988-ban áttelepült Magyarországra. Egyéni kiállításai Erdélyben Kolozsváron, Nagyváradon, Szatmárnémetiben, Csíkszeredán, Székelyudvarhelyen, Gyergyószentmiklóson, Magyarországon Tiszakécskén, Budakeszin, Gyöngyösön, Kunszentmártonban és Kecskeméten; külföldön: Bécsben, Salzburgban, Halleinben, Németországban, az Egyesült Államokban a Columbiai Egyetemen, Ausztráliában. 1989-ben munkáit bemutatták az Egyesült Államokbeli Pittsburgban, Philadelphiában és Washingtonban a Tizennyolc erdélyi képzőművész című csoportkiállításokon. Nemzetközi bienálékon 1981-től szerepel, 1982-ben Besztercebányán (Szlovákia), 1983-ban Ljubljanában (Jugoszlávia), 1985-ben

Korunk művészetének nyugtalan és nyugtalanító légkörében nosztalgiként hat ennek a válogatásnak az érzelmi-tudati kiegyensúlyozottsága és szellemi telítettsége.” Minden megismert művésztől csak tanultam, elmondhatom, hogy tíz esztendeje főleg képzőművészeti munkákat olvasok. Képezem magam, hogy amikor leülök képzőművészekkel, képzőművész-történészekkel tárgyalni tudjak, hozzászólni, véleményt nyilvánítani a terítékre kerülő művészeti témákról.

- *Bizonyára rendkívül érdekesek, élménydúsak voltak találkozásaid a különféle művészekkel, hiszen műtermekben nemcsak munkáságukat ismerhetted meg behatóan, hanem magát az alkotó embert is. Ezek is nagyban befolyásolhatták egyesületi ténykedésedet, tehát végeredményben az EMKES évtizedes történetéhez tartoznak. Számítok rá, hogy alkalomadtán erről is szólsz majd. De folytassuk időrendben. Milyen emlékezetes kiállításokat rendeztél? Mi történt 1993-ban?*

- Nagy számuk miatt nem sorolhatom fel az összes kiállításokat. A kiállított munkák szerzőit sem ismertethetem, nem jellemezhetem aprólékosan művészetüket. De szívesen emlékszem az egyéni kiállításokra, meghívottaimra, akiket alaposabban megismerhettem, akikhez baráti érzések kötnek. Elmondhatom, hogy kiállításokat általában ott rendeztem, ahová a helyi magyar szervezetek meghívtak. 1993-ban meghívott a Munkácsy Mihály Észtországi Magyar Kulturális Egyesület. Ötven képpel léptem fel az Észtországba vivő hajóra. Vámoláskor átszámolták a képeket, kifizettem a vámot. Visszafelé ugyancsak megtörtént az ellenőrzés. Mindössze száznyolcvan magyart számoltak akkor Tallinban és Tartuban. Nekik rendeztem a kiállítást. Kellemes együttlét volt. Az észtországi magyar egyesület Kapcsolat nevű hírlapja 4. évfolyamának 1-2. száma főhelyen tudósított az eseményről: „Január 23-24-én kedves barátainkat fogadtuk Svédországból. Tamás György műgyűjtő gyűjteményének egy részét hozta el megmutatni nekünk, amely erdélyi magyar művészek műveit tartalmazza. A kiállítást Fábiban Mihály nyitotta meg. A kiállítás megtekintése után Dusa Ödön *A legszebb magyar szerelmi líra* című emlékezetes előadástje következett. A műsor „hivatalos” része után Sente Imre köré gyűlve késő éjszakáig együtt énekelünk. Ritka alkalom az ilyen bensőséges együttlét, melynek, reméljük folytatása is lesz.” Akkor mondta valaki ott, hogy „a magyar kultúra nem az anyaországból, hanem Svédországból jön ész t földre.” Büszkén nyugtáztuk ez a dicséretet is. Hiszem, hogy az ilyen előadói esttel kiegészített vándorkiállítás, egy-egy író, költő, előadóművész és zenész összeállítású csoport ma is sikerrel járhatná azokat a svédországi városokat, ahol magyarok is élnek. Szívesen látott vendégei volnánk azoknak a kisközösségeknek, akik a szórványban „kiéhezettek” a magyar szóra, zenére, képzőművészeti látványra. Sajnos ajánlközásunk eddig nem talált értő és igenlő támogatókra.

1993 különben kiállításokban gazdag évünk volt. Március 20-án Aranyossy György, Bardócz Lajos, Botár Edit, Csonti Zoltán, Damó István, Deák Nándor,

Farkas Csaba, Kuti Dénes, Maszelka János, Molnos Zoltán, Mottl Román, Nagy Enikő, Soó Zöld Margit, Szervátiusz Jenő, Tolnay Tibor és Tóth István akvarell és pasztell munkáival jelentkeztem a Stockholmi Magyar Katolikus Körben, kilenc nappal később pedig Aranyossy György, Bardócz Lajos, Damó István és Imets László grafikus munkáit mutattam be Göteborgban. Augusztus 28-án újra a Katolikus Kör következett: Damó István grafikusművész egyéni kiállítása.

Damó Istvánt Budapesten a Csók Galériában ismertem meg. Aranyossy Gyurival jártunk ott egy grafikai kiállításon. Beszélgetésünk végén megígértem, hogy meghívom Stockholmba. El is jött, egy hétig volt a vendégünk. A Kocséri Híradó Svédcepp című rovatában Damó István így emlékezett stockholmi kiállításáról: „Szerencsés véletlennek köszönhetem a meghívást. Pesten egy kiállítás megnyitóján ismerkedtem meg egy Tamás György nevű, Svédországban élő úriemberrel. Nos, Gyurkának – bár nem menedzser, hiszen nem keres rajta – az az eltökélt szándéka, hogy minden svédországi magyar lakásában legyen legalább egy-egy magyar képzőművészeti alkotás. Ő ajánlotta fel nekem, hogy szervez kint egy kiállítást és segít eladni is a műveket.” Kiállítására magad is emlékezhetsz, akkor a lányod látogatására érkeztél Svédországba, te magad írtad a megnyitó beszéd szövegét, amelyet a feleségem olvasott fel. Damót még Kolozsvárról és Bukarestből ismerted, kiállításra hozott munkáit, baráti beszélgetés keretében még a kiállítás előtt neked is bemutatta. Számomra különösen emlékezetes, hogy

Damó István rajza

öt munkáját csupa vízszintes vonalakból alkotta. Ott volt Benczédi Ilona szobrászművész is, aki megjegyezte, hogy ilyet még nem látott. Meg is vásárolta a művész egyik munkáját. Nagy volt az érdeklődés, tele volt a Magyar Ház kiállítási terme látogatókkal. Mi is meglátogattuk Benczédi Ilonát a műtermében. Arra felé menet megkértünk egy járókelőt fényképezzen le minket. Miután odaadtam neki a fényképezőgépet, azt mondta Damó Pista, hogy nem jó! Mi az, hogy nem jó? Mi nem jó? – kértem tőle. – Nem látod, milyen hosszú lába van? – kérdezte Pista, a járóelőre mutatva. – S akkor mi van? – kérdeztem vissza. – Csak annyi, hogy ha elszalad a géppel, sose érjük utol. Nem csodálkoztam, hiszen tudom, hogy egy hét alatt mi sem tudtuk

levetkezni otthoni félelmeinket és szokásainkat. Hogy valami kellemesben is részesítem, meghívattalak benneteket Lipovszky Istvánhoz, aki a tokaji borok forgalmazásával svéd királyi borszállító címét is elnyerte. Oldalas riportot írtál róla az Erdélyi Híradó Svédországi meglepetések című sorozatodban. Mert a kellemeset jó összekötni a haszonnal. Így van ez a művészetek „fogyasztásával” is. Jut eszembe, hogy például Benczédi Lili kicsinyke, a stockholmi művész-negyedben nyílt műhely-galériájában év végi kiállítást rendeztünk akkoriban, amolyan erdélyi estet. Lili (mi csak így nevezzük) szobrai álltak a középpontban, a falakra pedig Miklóssy Gábor, Macskássy József, Incze János Dés, Arkossy István, Tolnai Tibor, Maszelka János, Cs. Erdős Tibor, Molnos Zoltán képei és Korondi Jenő két domborműve került. Egy svéd énekes, Bengt Carlsson svéd dalokat adott elő Stuber Gyuri zenei kíséretével, ezután pedig dudán és tekerőlanton csángó dalokkal szórakoztatta, az utcára is kihallatszó, a kirakatüvegen át is látható bensőséges kiállítás megnyitójának résztvevőit. Az ilyen alkalmak nyújtják az elégtételt és a biztatást munkám folytatására. Banner Zoltán Átmege-é a műgyűjtő a XXI. századba? című esemény-bemutató és kérdésselvető írásában boncolgatja műgyűjtő pályám értelmét: „De, hogy miként s mikor lett műgyűjtő? – magam sem tudom, csak azt, hogy a huszadik századi erdélyi magyar művészetről írott könyvem megjelenését követően is hozzám fordult igazolásért, tanácsért, mert Tamás György nemcsak gyűjtő, hanem pontosan a jelenkori európai művészet egyik leg-

ismeretlenebb régiójának, a kortárs erdélyi művészetnek a gyűjtője lett Stockholmban. Abszurd ötlet?

Öngyilkosság, Ablakon kidozott pénz? Vagy éppenséggel zseniális megsejtése annak, hogy 15-20, esetleg 50 év múlva éppen ezek a meggyötört, tiszta költői és filozofikus lelkületű, műveikben oly meggondolkozató, eszméltető, kopott ecsetű és vésőjű festők, szobrászok és grafikusok lesznek a kontinens legkeresettebb, mert legizgalmasabb, legdrágábban elérhető apostolművészei?

Ebbe a művészettörténeti jövőbe én sem látok bele, pedig több mint három évtizede meresztgetem a szemem.

A Magyar Ház előtt, 1993-ban (Dusa Ödön, Damó István, Tamás György, Tar Károly)

Ám annyi biztos: Tamás György Svédországban sem lett gazdagabb ember, mint volt Kolozsváron. Műtárgyért viszont, ha szegényebb művészeknek is, és viszonylag kevesebbet, de pénz kell adni, akkor is, ha egyelőre ő tesz szolgálatot tevékenységével e kevésbé forgalmazott művészeknek, meg sokszor még rámára, üvegre, pászpartúkra is költenie kell. Amit tesz, az tehát semmiképpen sem a számitás, hanem a szenvedély megnyilvánulása, méghozzá az egyik legnemesebb emberi szenvedélyé, amely a szerelemnél is több áldozatot követel. De a keze máris mágnes (tehát született gyűjtőtehetség): nemrég egy olyan elfekvő magyar metszetgyűjteményre tett szert Budapesten, amelyben többek között Gy. Szabó Béla, Borsos Miklós, Amerigo Tot, és a napokban elhunyt Szabó Vladimír lapjai szerepelnek. Ez a fajta műgyűjtő, aki nem az anyagi haszon vonzatában, hanem a művészet szent szerelméért áldoz – kihalóban van az egész világom.”

Damó István 1951-ben született Nagyszebenben. Bukarestben végzett a Képzőművészeti Főiskola grafika szakán. 1980 és 1990 között a bukaresti Kritieron Könyvkiadó

belső munkatársa. Első egyéni bemutatkozására 1980-ban, a Korunk Galériában került sor Kolozsváron. Azóta több egyéni tárlatot rendezett, számos bel- és külföldi csoportkiállításon mutatta be alkotásait. 1990 óta Magyarországon él.

– *A Magyarok Világlapjában akkortájt, a tizenötödik kiállításod hírét magyarózva írta munkád lényegének megfogalmazásaként a szerkesztő, hogy a műgyűjtők azon kategóriájába tartozol, akik nem maguknak, hanem a közönségének gyűjtenek. Anyagi lehetőségeidhez igazítva nem saját galériában, hanem vándorgalériás módszerrel, mindig bérelt termekben éred el sikereidet. Olyan kényszerű módszer ez, amelynek kapcsán felvetődött az egyetemes magyar képzőművészeti fórumok kiteljesítése céljából a magyar galériások világszövetségének megalakítása is. Ehhez persze még több gyakorlat, szívós aprómunka szükséges. Emlékszem akkor már ügyes kis katalógusokkal jelentkeztél a kiállításokon, színes meghívókat készítettél, nőtt az önbecsülésed, tudatosan gyarapítottad képzőművészeti gyűjteményedet, hogy elsősorban az erdélyi magyar alkotókat bemutathasd a Svédországba került magyaroknak.*

– A kiállításokkal nőtt a látóköröm, kezdtem el-sajátítani az ilyenkor szokásos teendőket.

Damó István ex librise

Plakátokat is készítettem (Oláh Béla segítségével. Béla a Stockholmi Opera nyugdíjas timpán-dobosa) Rendre meghívtak Göteborgba, Uppsalába, Lundba, Ljunbyba, Kristianstadba is. Magyar képzőművészeti kiállítás címmel a főváros közeli Södertaljében 1993. november 20-án tartottuk, ha jól számolom, a 15. kiállítást, amelyet Kálbori Yvette nyitott meg. Negyvenhárom képzőművész munkáját mutattam be, köztük új szerzeményeim közül Almásy Aladár, Árkossy István, Badacsonyi Sándor, Deák Ferenc, Györkös Mányi Albert, Korús József, Mérey András, Pallos Sch. Jutta, Portik Sándor, Würtz Ádám munkáit. Az alkalomra készült kétnyelvű katalógusba a következő szöveg áll: "Ha a művészet esztétikumot létrehozó, az alkotó egyéniségét is kifejező tevékenység, akkor nyugodtan állíthatjuk, hogy e gyűjteményes kiállítás névsorában nem annyi művész szerepel, mint amennyit a felsorolás mutat, hanem eggyel több. Szerény véleményem szerint ugyanis, a kiállító azzal, hogy összegyűjtötte, őrzi és kiállítja ezeket a valamiként szorosan összetartozó munkákat, részesévé válik annak a művészi alkotó folyamatnak, amelynek eredménye. e kiállítás utánózhatatlan, egyedi, talán soha meg nem ismételhető, mégis maradandó művészi élménye. Az pedig amit, a kiállításon látható alkotások együttesen nyújtanak a többnyire ugyanazon hazából idekényszerült nézőknek lehet nosztalgia és lehet önbecsülés, lehet hazagondolás és lelkesülés. Ilyet cselekedni manapság a nézővel: szolgálat. Minél alázatosabb és kitartóan célratörően teszi ezt a szervező, annál hatásosabb. Tizenötödik megrendezett kiállítása alkalmából hiszem, hogy méltán illeti dicséret, köszönet és hála az alkotásokból alkotót, a lelkünkből is lelkesedést és örömet fakasztó műgyűjtőt." Ugye ismerős ez a szöveg. Te írtad ezt az előlegezett elismerést. Ebben a megfogalmazásban benne van mindaz, ami célként vezérelt, és további munkára készítetett a szükséges intézményesített forma megteremtésében is.

– *De, hogy lezárjuk a kiállításokban gazdag 1993-as évet, szólnod kell arról az Európát megjárt fénykéпкиállításról, amelynek végállomása neked köszönhetően itt volt Svédországban.*

– Deák Ferenc kolozsvári születésű New-York-i fotóművész *Képek Erdélyből* című kiállítását előbb szeptemberben a szentendrei Pest megyei Közművelődési Központban, aztán a svédországi Tångagárdén, és Stockholmban, majd az észtor-szági Tallinban és Tartuban, és végezetül december 14-én, a göteborgi Körösi Csoma Sándor Ifjúsági Körben mutattam be. Ez utóbbi helyen az ugyancsak kolozsvári illetőségű Jordáky Béla mondott szép megnyitó beszédet. Deák Feri gyerekkoromból ismerem. Édesapám az ő édesapjával jó barátságban volt. Édesapám a Vörös Csillag szövetkezet alapító-főkönyvelőjeként két fotóüzletet nyitott Kolozsváron. Az egyiknek a Deák Feri apja volt a vezetője. Később – mielőtt és miután Feri munkatársad volt a kolozsvári napilapnál, a Vörös Csillag szövetkezet főtéri üzletében dolgozott, azután kivándorolt az Egyesült Államokba.

Kapcsolatba léptem vele. Kiállítási anyagát Budapestre küldte. Így jöhetett létre

az ottani kiállítás, amely aztán vándorkiállítás formájában került az északi érdeklődők elé. A szentendrei kiállítás létrejött tulajdonképpen Takács Gábor barátomnak, a Szentendrei Művelődési Ház akkori igazgatójának köszönhető. Honnan sokasodó ismeretségem a képzőművész világ jeles képviselőivel? Onnan, hogy én, akit különösebben nem érdekelték a képek, egyre gyakrabban megfordultam kiállításokon és a képzőművészeti műtermekben. Takács Gábort például egy szentendrei kiállításon ismertem meg. Banner Zoli vitt el a Kolozsvárról Németországba kivándorolt Tóth László és felesége Tóth Ica kiállítására. Takács Gábor ma is segítő társam, az EMKES vezetőségi tagja. Deák Ferit New York-i otthonában is felkerestem, amikor egyetemi tanulmányait kezdő István fiam látogatására utaztam az Egyesült Államokba. A magammal hozott fekete-fehér, kartonra ragasztott (kasírozott) munkái képezték egyéni vándor-fotókiállításának az anyagát.

Deák Ferenc 1941-ben született Kolozsváron. Nagypapja Deák Nándor festőművész a

nagybányai festőiskola jeles képviselője, édesapja kiváló fotós. 1959-től különféle fotókiállításokon mutatta be munkáit. 1962-ben országos fényképkiallítás díjat nyert. 1978-ban kivándorolt az Egyesült Államokba, ahol a New York-i Numizmatikai Múzeum fotósa. 1982-ben első önálló kiállítását az amerikai Magyar Népi Múzeumban rendezte.

Deák Ferenc fotója

– Milyen célok vezérelnek, mely okok kényszerítették, hogy félévteszedes gyűjtő- és kiállítói tevékenységed folytatásaként megalakítsd az EMKES-t?

– Egyedül nehéz, magánszemélyként, anyagilag sem könnyű kiállításokat rendezni. Nincs kocsim, hajtási jogosítványom sincs, nehéz volt ide-oda szállítanom a nagy körületekintést igénylő képzőművészeti munkákat. Tartoznom kell valahova, ez pedig az egyesület, amely a Svédországi Magyarok Országos Szövetségének tagszervezete. Ezen kívül nemzetközi szervezet létrehozásával, a vezetőségbe meghívott külföldi tagoktól reméltem (és kaptam is) azt a nélkülözhetetlen

segítséget, amellyel, a képzőművészvilággal való ismeretségemet még inkább elmélyíthetem, kapcsolataimat gazdagíthatom. Ide kívánkozik Takács Gábornak, a Szentendrei Polgár című lapban, az EMKES megalakulásáról írt egyik cikkének két zárómondata: „Remélhetőleg hamarosan nálunk is bemutatkozik ez az igen színvonalas munkát végző egyesület, és bebizonyíthatja, hogy a távolság a nemes cél érdekében mindig legyőzhető. És ez nem függ anyagiaktól, napi érdektől, hiszen közös a célunk: baráti kapcsolatokat tartani a művészeteken keresztül.” Ugyancsak ő fogalmazta meg egy Pest megyei másik kiadványban a legtalálóbban azt, amit mi egyesületi munkánk értelméül mindig is hangsúlyozunk: „Ez a rövid beszámoló azt a célt szolgálja – írja az Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület tevékenységéről szóló beszámolójában - , hogy minél többen keressük a kapcsolatot a tőlünk távol élő, kényszerűségből idegenbe szakadt hazánk fiaival, szervezeteikkel, építsünk ki cserekapcsolatokat, szervezzünk közös programokat, tájékoztassuk egymást tevékenységeinkről, örömeinkről, gondjainkról. Az őszinte párbeszéd, a hagyományok, a baráti kapcsolatok ápolása sokat segíthet magyarságunk megőrzésében a hazától távol és nekünk, itt élőknek is.” Ha nemcsak magánemberként, hanem egyesületünk nevében kölcsönzöm a képzőművészek munkáit, hogy kiállításainkon bemutassam, talán nagyobb bizalommal bízzák rám alkotásaikat. Ezt szolgálja az intézményesített forma. Az egyesület szervezésekor újabb megpróbáltatások vártak rám, hiszen rengeteg levelet kellett írnom, meg kellett tanulnom a gépírást. Volt olyan év, amikor hétszázharminc kézzel írott levelet küldtem szét a világba. Aranyossy Gyuri viccesen azt válaszolta egy alkalommal, hogy nagyon örül leveleimnek, de mindeniket el kell vinnie a gyógyszerészekhez, akik köztudomásúlag nagy gyakorlatra

Patachich Csilla megnyitóbeszédet mond a stockholmi Magyar Házban

tettek szert az orvosi ákombákomok kibetűzésében. Rögtön lementem a városba, és vásároltam egy írógépet. Még a kilencvenes évek elején azt tanácsolta Banner Zoli, hogy ne egy művésztől legyen sok-sok képem, hanem többektől legalább egy-egy. Rendszeresen hazajártam Svédországból, két-három képpel tértem vissza, ezekből egyet eladtam, hogy újabbat vásárolhassak. Más anyagi fedezetem nem volt ahhoz, hogy gyűjteményemet gazdagítsam.

– Ezek szerint te egyfajta képforgalmazó is vagy. Valószínűleg nagy ismeretsegednek köszönhetően tudod, hogy ki szeretné lakását, erdélyi vagy más művészek alkotásaival díszíteni. Nyilvánvaló, hogy az itt élő, némileg megszilárdult anyagi helyzetű magyarok egyféle lelki szükségletéhez tartozik, hazai tájképekkel, otthoni grafikákkal, a szülőföldet idéző művészi fotókkal díszíteni otthonukat. Úgy tetszik ez is kultúrmissziós tett.

– Nyilvántartást vezetek. Háromszáznolcvan magyar művész munkáját közvetítettem, juttattam el svédországi magyarok tulajdonába. Tízéves tapasztalatom alapján mondhatom, hogy a svédek is főleg svéd alkotóktól vásárolnak. Rengeteg kolozsvári tematikájú grafikai munkát, rézkarcot hoztam, többek között Kovács Károly műveit, mindent, ami szülőföldünkre emlékeztet bennünket. Benczédi Ilo-
na üzletében is ajánlhattam ezeket, amikor távollétében ott helyettesítést vállaltam. A stockholmi Öreg városban Patachich Csillának még most is galériája van. Kiállításaimra mindig eljön. Képeket is hozott, és megnyitőbeszédet is tartott. A magyarok nem galériákból szerzik be a képzőművészeti alkotásokat, hanem rendezvényeimen, amikor megtetszik a bemutatott egyik-másik alkotó munkája, színekben hozzájuk közelálló világa, vagy amikor felkeresnek engem, hogy ismert hazai festőtől szülőföldjüket idéző műalkotás vásárlásában segítsék.

– 1993-ban úgy hozta a sors, hogy még két egyéni kiállítást rendezhettél. Mi a története ezeknek a kiállításoknak?

– Paskucz László akkor III. éves kolozsvári képzőművész-hallgató meglátogatta unokatestvérét Fábíán Mihályt Stockholmban. Hozott néhányat szép grafikai munkáiból. Felkértek, hogy mutassam be a Magyar Ház közönsége előtt. A feleségem nyitotta meg az eseményt, de a megnyitót jól kiegészítette a művész édesanyjának a fia munkásságáról szóló szövege. „Barátaival szívesen barangol a Nyugati Kárpátok karsztos vidékein, járja a barlangokat és túrázik szikláin a Radnai havasoktól a Fogarasig. Hátizsákjában mindig ott van fényképezőgépe, de ott van a kis rajztábla is, papír és ceruza. Néha csak azért nem festi le a naplementét, mert az olyan szép, hogy már szinte giccs. De készülnek rajzai Torockón, Kalotaszeg falvaiban, Székelyföldön. Kiállítás után feljött hozzánk Paskucz László. Két kisebb munkáját dedikálta nekünk. Beszélgetés közben kiderült, hogy az édesanyjával dolgoztam együtt tizennégy évig. Paskucz Viola mérnökként dolgozott az építkezési vállalatnál. Jelenleg a kolozsvári unitárius egyház alkalmazottja. Amikor otthon Paskucz László megmutatta a kiállításon készült képeket, az édesanyja rögtön felismert és csodálkozva kérdezte: És Tamás Gyuri mit keres ott? Alig akarta hinni, hogy én rendeztem a fia kéпкиállítását? Ugyancsak ebben az évben került sor Márton Zoltán stockholmi fotóművész egyéni kiállítására, amelyről Modus vivendi című könyve kapcsán, az Ághegy első száma is beszámolt a Veress Zoltán utószavából idézetekkel:

„Nézegetem egy készülő album fényképeit, és lassan rájövök, hogy félutamban támadó gondolataim és gondjaim voltaképpen nemzedékiek: van a nyomomban egy másik, felnőtt nemzedék, amelynek tagjai már nemcsak visszaneznek félútjukból a szülőföldre, sok esetben csak szüleik szülőföldjére, hanem vissza is járnak oda. Már lehet. És ha van valami jó mindabban, ami az én elindulásom idejétől számolt több mint másfél évtized alatt történt, akkor az éppen ez: hogy lehet. Már ahogy lehet, jegyezem meg a pontosság kedvéért. Én egy Kós Károly-féle Erdélyt őrzők szándékosan szelektív emlékezetemben; ők egy Emir Kusturica-féle Erdélyt látnak és fényképeznek. Elöttem, ha kimondom szülőföldem nevét és behunyom a szememet, a kolozsvári Farkas utca képe dereng fel gótikus templomával, klasszicista egyetemi épületével, hársfáival; őelőttük nem tudom, mi dereng fel, ha behunyják a szemüket, de látom, hogy mit látnak, és mit őriznek meg a lát-

Márton Zoltán kiállításán a stockholmi Magyar Házban (Márton Zoltán, Tamás Mária, Mihály Ferenc és Tamás György)

ványból, ha elkattintják fényképezőgépüket. Nekik a fejükön is másképp nő a haj; én örülök, hogy az enyémen még nő egyáltalán. De azért, ha visszavisszatérnek útjukból, félútjukból, a szemükből nekik is kicsordul a könny valamiért. Talán azért, mert nemzedékem elérte célját s betöltötte értelmét, és átadott bizonyos fajta érték – és identitástudatot az utána következőknek. És azoknak azt kell tapasztalniuk, hogy mindezzel nincs mit kezdeni a mai valóságban? Nem hiszem.

Nem hiszem először is azt, hogy mindent átadtunk, ami csak átadható s egyúttal érdemes is az átvételre és befoga-

dásra. Bár ahogy az említett készülő album képeit nézegetem, s egyik-másikon felfedezem szellemi és lelki otthonom valamelyik részletét, például a torockói Székelykő sziluettjét, előterében egy sokféle szimbolikus jelentést hordozó fehér lóval, úgy érzem, hogy ami igazán fontos, azt átadtuk. Hogy ez mi, azt nem tudom elmagyarázni, de bízom benne, hogy sokan ráéreznek. És aztán azt sem hiszem, hogy ezzel ma nincs mit kezdeni.

Azt sem tudom elmagyarázni, hogy mit lehet és mit kell kezdeni vele, s ha tudnám sem akarnám, mert vannak dolgok, amelyek kimondva és elmagyarázva éppen legbensőbb lényegüknek veszítik el nagy részét. Tamásinak azt a mondását, hogy azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne, nem lehet és nem is kell magyarázni. Legfennebb arra kell felhívni a figyelmet, hogy a mondás nem okot, hanem célt határoz meg.” A kolozsvári Szabadság is hírül adta az eseményt, hiszen Márton Zoltán képeit már otthon is bemutatta. Amikor nagyapja, Kiss Jenő költeményben köszöntötte a „kincses” városban a Művészeti Múzeum által rendezett színvonalas eseményt. A lap művészeti krónikása méltatja Márton Zoltán munkásságát: „... fényképei olyan jó szemű fotósra utalnak, aki a valóság pusztá megjelenítésén túl, a kép beszéd rejtettebb eszközeivel is képes hangulatot teremteni, világról alkotott véleményét színes és formák nyelvén közli. Tevékenysége egyben értékmentés is. A Kispetrit, Sztánát, Mócsot, Toroczkót, Körösfőt, Palatkát és a többi erdélyi települést és lakóit megőrkítő fotók az ezredvég változásai közepette igyekeznek menteni a lencsevégre kapott értékeket. vagy ahogyan a képalkotó fogalmaz: Képeim hamis nosztalgia és érzélgőség nélkül szeretnék bemutatni az időtállót egy eltűnőben lévő világból.”

Márton Zoltán fotója

írtam.) Lassan rájöttem, hogy más értéke is lehet a képanyagnak: a gyorsan változó világból megőrkíti az időtállót. A *Modus vivendi* című fotóalbum háromkötetesre tervezett sorozatom első része szépítés és érzélgésmentesen nyújt képet Erdélyről. Azt mutatom be, ami van – bármennyire eltér is ez attól, amit sokan szeretnének. Az első kötet témája a falusi illetve a városkörnyéki élet, a második rész témája a csíksomlyói pünkösdi búcsú, a harmadik könyvben pedig az erdélyi kultúrát és művészetet bemutató felvételeimet gyűjtöm.

(Folytatása következő számunkban)

Márton Zoltán

Kolozsváron születtem 1962 augusztus 30-án. A Báthory István nevét viselő gimnáziumban érettségiztem. Három évet kellett elvégeznem az orvosin ahhoz, hogy rájőjjek, nem nekem való, bár arra, hogy mi az, ami nekem való még mindig nem jöttem igazán rá. 1987-ben jöttünk Svédországba. Már otthon szerettem fényképezni, de igazán fontossá itt vált, hiszen gyógy módként használtam. (Erről a *Modus vivendi* című albumom végén található angol nyelvű szövegben

Tar Károly

Körösi Csoma Sándor
Ifjúsági Kör
GÖTEBORG

DEÁK FERENC

Kolozsvár - New York
fotokiállítás

1993 december 14-én
GÖTEBORG

Megnyitó beszédet mond
JORDÁKY BÉLA

Rendezte: TAMÁS GYÖRGY
műgyűjtő

STOCKHOLM

BARDÓCZ LAJOS

grafikművész

KIÁLLÍTÁSA

1992. október 28-29-30.

STOCKHOLM

Megnyitja: Veress Zoltán
Rendező: Tamás György

MAGYAR - KATOLIKUS KÖR
STOCKHOLM

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSEK
AKVARELL ÉS PASZTELL

KIÁLLÍTÁSA

MEGNYITÓ
1993 MÁRCIUS 20-ÁN
16³⁰ ÓRAKOR

MEGNYITJA:
SZELENYI-SZEKŐSŐI ANNAKÁROLYA

RENDEZŐ:
TAMÁS GYÖRGY
műgyűjtő

STOCKHOLM – SWEDEN

Kiállítás – Utställning

PETKES JÓZSEF

Festmények - Műteremtés

STOCKHOLMI MAGYAR KÖR
UPPLANDS VESSET I BROMMA
LÖNÅD, 12

1995. 02. 23. KL 19.30 órákor

Megnyitja – Öppnare av:

Veress Zoltán

Az EMKES kiállításainak katalógusaiból

Tamás György műgyűjtő önmagáról

1944. április 30-án születtem Kolozsváron. Az Ady-Sincai Líceumban érettségiztem. Utána az aradi hidrotechnikai technikumban folytattam tanulmányaimat. Mint hidrotechnikus sohasem dolgoztam, hanem az emelő-szerkezetekre szakosodtam, és esti mesteriskolát is végeztem, hogy elsajátítsam az emelő-szerkezetek szakmáját. Tizenhét évig voltam a Kolozs Megyei Építkezési Tröszt emelő-szerkezetekkel foglalkozó főfelügyelője. 1968-ban nősültem. Feleségem Tamás Mária tanítónő. Előbb Magyarlétán majd Kolozsváron tanított. Két fiam van. A nagyobbik Svédországból Budapestre ment gyógytornát tanulni, és ott is telepedett le. Az Árpád kórházban dolgozik. A kisebbik fiam az Egyesült

Államokban, Wichitában közgazdasági egyetemet végzett, jelenleg Angliában dolgozik. 1987-ben az öcsém, Tamás Gábor könnyűzene énekes támogatásával jöttünk Svédországba. Itt gépkocsi-festést tanultam, de hűtőgépfestőként dolgoztam 1998-ig, betegnyugdíjazásomig. Azóta főként az általam alapított Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület Stockholm ügyei foglalkoznak le. Tagja vagyok a SMOSZ-nak, a Magyarok Világszövetségének. Büszkén mondhatom, hogy a tíz éves munkámat a „magyar képzőművészet” érdekében nem csak a svédországi magyar egyesületek, kiállító művészek ismerik el, hanem a hazai közvélemény és különböző szervezetek és a sajtó is. Bizonyításképpen nevem bekerült az Erdélyi Magyar Ki Kicsoda 2000 –ben megjelent lexikonba, melyet az RMDSZ-SCRIPTA kiadó adott ki. Az Új Révay Lexikon 114-ik oldalán is szerepelek (a lexikont a Magyar Parlament adja ki, jelenleg az „S” betűnél tartanak. Tófalvi Zoltán: *Északi változatok* című könyvében (Mentor Kiadó, 2000)-ben olvasható a velem készített interjú. Feleségem a Kolozsváron megalakult Házsongárd Alapítvány kuratóriumi tagja. Az EMKES anyagi segítséget nyújt az Alapítványnak, hogy Európa egyik legrégebbi sírkertjében a magyar sírok ápolását segítsük. 1987-ben hagytam el Kolozsvárt, kiállításaimmal az eddigieknél még szorosabban kötődöm szülővárosomhoz, Erdélyhez. Ha otthon maradtam volna, amit itt tettem a magyar képzőművészetért, nem tudtam volna véghezvinni.